



ARGUMENTUM

news opinion analysis



100

VJETORI

HEYDAR ALIYEV

Udhëheqësi i Madh i Azerbajxhanit

**Suksesi i sjellë
nga gjenialiteti dhe
largpamësia politike**

Të dashur lexues dhe ndjekës të Argumentum.al,

Argumentum.al tashmë nga muaji prill 2022 vjen në versionin e një reviste të përmuajshme politike-diplomatike të cilën mund ta shfletoni online.

Ky botim mujor ofron një kombinim të qartë të lajmeve në vend, rajon dhe botë, si dhe opinioneve dhe analizave për ngjarjet e zhvilluara përgjatë një muaji. Duke falënderuar secilin prej jush për vëmendjen dhe besimin ndaj medias tonë, ju premtojmë që do të vijojmë të sjellim për ju analizat objektive mbi zhvillimet kryesore në Vend, Rajon, Europë dhe në Botë.

Argumentum.al përpiqet të jetë burim autoritar i gazetarisë me analiza dhe komente mbi marrëdhëniet ndërkombëtare,

politikën botërore dhe një gamë të gjerë çështjesh me rëndësi globale duke sjelle materiale ekskluzive. Kjo falë edhe kontributit të disa prej emrave të njohur të politikës dhe publicistikës shqiptare dhe bashkëpunorëve të tjerë vendas dhe të huaj. Në të njëjtën kohë Argumentum.al është e hapur për komente e mendime të lexueseve të saj.

Lexoni falas mbi çështjet e brendshme dhe ndërkombëtare në revisten Argumentum.al në shqip dhe anglisht!

“Argumentum”, një proces intelektual ...

Marjana DODA
Kryeredaktore

Përmbajtja

03 EDICION SPECIAL

- “100 vjetori i Heydar Aliyev”

Heydar Aliyev - Udhëheqësi i Madh i Azerbajxhanit.
Suksesi i sjellë nga gjenialiteti dhe largpamësia politike

09 JO VETËM LAJM

- Parlamenti Evropian: Rusia shfrytëzon Serbinë për ndërhyrje në Ballkanin Perëndimor.

10 OP/ED

- Devijimi i G7 nga një grup ekonomik drejt një grupi që përcakton interesat gjeopolitike.

17 FOKUS

- Bujar Osmani si kryesues i OSBE-së bën thirrje për komunikim të drejtpërdrejtë mes Azerbajxhanit dhe Armenisë.
- Ekipi shqiptar i kërkim-shpëtimit nderohet me Urdhrin e Lartë nga presidenti Erdogan.

16 RAJONI

- BALLKANI PO SHPËRBËHET

18 POLITIKË

- PRESIDENTI BEGAJ VIZITË ZYRTARE NË KROACI/ Shqipëria e përkushtuar për të përmbushur me sukses reformat për integrimin evropian.

20 RETROSPEKTIVE DIPLOMATIKE

- MBI TRASHËGIMINË POLITIKE TË MERKEL!

ENGLISH EDITION

24 SPECIAL EDITION

- “100th anniversary of Heydar Aliyev” (1923-2023)

Heydar Aliyev - Great Leader of Azerbaijan. Success brought by genius and political foresight

29 REALPOLITIK

- Ohrid fails in the North, Strasburg and in New York! Lu Shaye missed the point! Peking revives hopes! Hill with the old tune!

31 BALKAN OVERVIEW

- Thousands support ex-Kosovo leader in rally in Pristina demanding punishment of Serb criminals.

“100 vjetori i Heydar Aliyev”



HEYDAR ALIYEV

Udhëheqësi i Madh i Azerbajxhanit

Suksesi i sjellë nga gjenialiteti dhe largpamësia politike



10 maj 2023, shënon 100 vjetorin e lindjes së Udhëheqësit Kombëtar i popullit Azerbajxhanas, themeluesit të shtetit të pavarur të Azerbajxhanit politikani dhe shtetari i shquar Heydar Aliyev.

Një epokë e tërë, një fazë e rëndësishme në historinë e Azerbajxhanit modern, lidhet me emrin dhe veprimtarinë e Udhëheqësit të Madh Heydar Aliyev. Historitë e sotme të suksesit të Azerbajxhanit të pavarur janë për shkak të strategjisë dhe përpjekjeve të tij largpamëse.

Epoka e menaxhimit në Azerbajxhanin Sovjetik

Udhëheqja e suksesshme e Azerbajxhanit për një periudhë të gjatë kohore, si dhe nën forma të ndryshme socio-politike të qeverisjes dhe në korniza të ndryshme ideologjike, që synojnë zhvillimin e vazhdueshëm të republikës, krijon një ide konkrete për rolin e madh të Heydar Aliyevit në historia e vendit të tij. Faza e parë e udhëheqjes së Azerbajxhanit nga Heydar Aliyev ra në periudhën e Azerbajxhanit Sovjetik, si një nga republikat e Bashkimit Sovjetik. Më 14 korrik 1969, në plenumin e radhës të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Azerbajxhanit, ai u zgjodh Sekretar i Parë i Komite-

tit Qendror të Partisë Komuniste të Azerbajxhanit dhe kështu u bë udhëheqës i republikës.

Nën drejtimin e Aliyev, republika arriti zbatimin e një numri projektesh të rëndësishme ekonomike në Azerbajxhan, përdorimi efikas i burimeve të natës dhe gazit dha një kontribut të rëndësishëm në zhvillimin e vendit.

Gjatë 13 viteve (1969-1982) të udhëheqjes së Aliyev të SSR-së së Azerbajxhanit, qindra fabrika, fabrika, vende prodhimi u krijuan në territorin e republikës, u hapën 213 ndërmarrje të mëdha industriale. Falë shumë zonave të rëndësishme të prodhimit, Azerbajxhani zuri një nga vendet kryesore në Bashkimin Sovjetik. 350 artikuj të produkteve të prodhuara në Azerbajxhan u eksportuan në 65 vende të botës. Vëllimi i prodhimit industrial të prodhuar gjatë kësaj periudhe ishte i barabartë me vëllimin e prodhimit të 50 viteve të mëparshme.

Si rezultat i këtij aktiviteti, Azerbajxhani u bë një nga republikat kryesore të BRSS për sa i përket nivelit të zhvillimit të ekono-

Udhëheqja e suksesshme e Azerbajxhanit për një periudhë të gjatë kohore, si dhe nën forma të ndryshme socio-politike të qeverisjes dhe në korniza të ndryshme ideologjike, që synojnë zhvillimin e vazhdueshëm të republikës, krijon një ide konkrete për rolin e madh të Heydar Aliyevit në historia e vendit të tij.

misë, shkencës, artit, kujdesit shëndetësor dhe, në përgjithësi, në aspektin e mirëqenies së njerëzve. Midis 15 ish-republikave të BRSS, vetëm Azerbajxhani, Rusia dhe Ukraina nuk





morën subvencione nga buxheti i unionit qendror, por përkundrazi e rimbushën atë.

Periudha e aktivitetit të Kremlinit

Të gjitha sukseset e lartpërmendura të Azerbajxhanit nuk i kanë shpëtuar vëmendjes së udhëheqjes sovjetike. Si rezultat i këtyre arritjeve, Heydar Aliyev u ftua në Moskë në vitin 1982. Në vitet 1982-1987, veprimtaria e tij politike si Zëvendëskryetar i Parë i Këshillit të Ministrave të BRSS ishte periudha kur ai, duke qenë tashmë në udhëheqjen e sovjetikëve. Bashkimi dhe kontrolli i drejtimeve strategjike të BRSS, të tilla si industria e rëndë, transporti, ndërtimi, kujdesi shëndetësor, arsimit dhe puna rinore, vazhdoi të mbronte interesat e

Azerbajxhanit të tij të lindjes dhe kontribuoi në zhvillimin e mëtejshëm të tij. Për shembull, gjatë kësaj periudhe, me iniciativën e tij, u ndërtuan uzina dhe fabrika të reja në Baku, Ganja, Sumgayit, Mingachevir dhe qytete të tjera të Azerbajxhanit. U realizua ndërtimi i shpejtë i ndërtesave moderne administrative, publike dhe rezidenciale, të dalluara për monumentalitetin dhe veçoritë arkitekturore kombëtare.

Mision i madh - rivendosja e pavarësisë

Fati dekretoi në një mënyrë që Heydar Aliyev, i cili gjithmonë donte pavarësinë e Azerbajxhanit, i drejtoi të gjitha aktivitetet e tij në këtë drejtim, duke hapur rrugën këtij qëllimi, si rezultat i të cilit Azerbajxhani rivendosi pavarësinë e tij në fillim të viteve

'90 të shekullit të kaluar. Konflikti civil që lindi në vend si rezultat i paaftësisë së qeverisë së Frontit Popullor - Musavat, e cila erdhi në pushtet në vitin 1992, situata jashtëzakonisht e vështirë socio-ekonomike në vend, si dhe pushtimi i vazhdueshëm i tokat e Azerbajxhanit nga Armenia me ndihmën e patronëve të saj, e vendosën vendin përpara një kërcënimi tjetër - humbjen e pavarësisë.

Në ato ditë kritike, kur humbja e pavarësisë ishte një kërcënim real, populli e vendosi shpresën e fundit te Heydar Aliyev dhe këmbënguli në kthimin e tij në udhëheqjen politike të Azerbajxhanit. Më 9 qershor, ai mbërriti në Baku nga Nakhchivan, më 15 qershor u zgjodh fillimisht Kryetar i Këshillit Suprem të Re-

publikës së Azerbajxhanit, dhe pak më vonë, më 3 tetor 1993, si President i Republikës së Azerbajxhanit.

Falë politikës së mençur dhe largpamëse të Heydar Aliyevit, ngjarjet në Azerbajxhan morën një rrjedhë pozitive, rreziku i kolapsit të vendit u eliminua dhe përpjekjet për grusht shteti nga grupet e armatosura ilegale u shtypën.

Një ngjarje e rëndësishme historike për Azerbajxhanin ishte nënshkrimi në maj 1994 i Protokollit “Bishkek”, i cili parashikonte një armëpushim në Karabakh. Kjo kishte një rëndësi të madhe politike dhe ekonomike për vendin dhe nuk është rastësi që vendimet e marra pas armëpushimit të shpallur u bënë çelësi i zhvillimit të ardhshëm të Azerbajxhanit. 13 kompani gjigande naftë nga 8 vendet më të mëdha morën pjesë në “Kontratën e Shekullit”, të nënshkruar disa muaj pas armëpushimit - 20 shtator 1994. Rëndësia ekonomike, politike dhe ndërkombëtare e marrëveshjes ishte aq e madhe sa që në fakt çoi në faktin që jo vetëm situata socio-ekonomike në Azerbajxhan u stabilizua dhe integriteti territorial u rivendos, por vendi filloi të luante një rol të rëndësishëm në sigurimin e sigurisë energjetike dhe zhvillimin e infrastrukturës së transportit të rajonit dhe më gjerë.

Krijimi dhe promovimi i marrëdhënieve me jashtë

Së bashku me zgjidhjen e suksesshme të sfidave sociale, ekonomike dhe politike, Azerbajxhani gjithashtu u fut në rrugën e ndërtimit të shtetit demokratik dhe vendosjes dhe forcimit të marrëdhënieve reciproke të do-



bishme me vendet individuale dhe organizatat ndërkombëtare për të intensifikuar procesin e integritit të tij në komunitetin botëror. Pra, zhvillimi i marrëdhënieve me shtetet dhe organizatat ndërkombëtare që luajnë një rol udhëheqës në formësimin e politikës botërore u bë një nga prioritetet kryesore të vendit. Sa i përket politikës së jashtme ekonomike, Heydar Aliyev, duke pasur parasysh vendndodhjen dhe burimet e vendit, identifikoi

rindërtimin dhe modernizimin e linjave të energjisë, transportit dhe komunikimit dhe bashkëpunimin me partnerët e huaj për këtë qëllim si një nga prioritetet kryesore në strategjinë e zhvillimit ekonomik. Ideja pas ishte shndërrimi i Azerbajxhanit në qendër të energjisë dhe transportit dhe duke e bërë këtë të kontribuonte në zhvillimin dhe bashkëpunimin social-ekonomik lokal dhe rajonal. Në atë kohë, Heydar Aliyev, duke

marrë parasysh proceset globale që ndodhin në rajon dhe në botë në tërësi, i kushtoi rëndësi të veçantë procesit të krijimit të korridoreve të transportit dhe komunikimit, si korridoret Lindje-Perëndim dhe Veri-Jug. Projektet e infrastrukturës rajonale kanë një rëndësi të madhe jo vetëm në aspektin ekonomik, por edhe në atë politik dhe stabilitetin dhe sigurinë.

Projekti hekurudhor Baku-Tbilisi-Kars është një nga sukseset më të mëdha të arritura në fushën e politikës së korridoreve transitore. Përveç rëndësisë serioze rajonale, ky projekt është bërë korridor i rëndësishëm i transportit transnacional që lidh Azinë dhe Evropën në shekullin e 21-të. Sot, në një periudhë vështirësish në tranzit përmes Rusisë dhe Iranit, "Korridori i Mesëm", që lidh Lindjen me Perëndimin përmes Azerbajxhanit, po merr një rëndësi të re për tranzitin e mallrave nga Azia në Evropë.

Duke pasur parasysh rëndësinë e krijimit të disa korridoreve alternative për eksportin e lirë të burimeve të tij energjetike në tregun botëror, Azerbajxhani fillon të punojë së bashku me partnerët e tij në këtë drejtim dhe, pavarësisht nga të gjitha pengesat, i arrin qëllimet e tij. Së pari, në janar 1996, u nënshkrua një marrëveshje ndërqeveritare midis Rusisë dhe Azerbajxhanit për transportin e naftës së Azerbajxhanit përgjatë rrugës Baku-Novorossiysk. Më 12 tetor 1997 u nis kjo rrugë. Ky tubacion, i quajtur Rruga e Eksportit Verior, parashikon transportin e naftës nga terminali Sangachal përgjatë bregut të Detit Kaspik në portin e No-



Një ngjarje e rëndësishme historike për Azerbajxhanin ishte nënshkrimi në maj 1994 i Protokollit "Bishkek", i cili parashikonte një armëpushim në Karabakh. Kjo kishte një rëndësi të madhe politike dhe ekonomike për vendin dhe nuk është rastësi që vendimet e marra pas armëpushimit të shpallur u bënë çelësi i zhvillimit të ardhshëm të Azerbajxhanit. 13 kompani gjigande naftë nga 8 vendet më të mëdha morën pjesë në "Kontratën e Shekullit", të nënshkruar disa muaj pas armëpushimit - 20 shtator 1994.



vorossiysk në Rusi. Rruga e dytë përmes së cilës transportohej nafta e Azerbajxhanit ishte Korridori i Eksportit Perëndimor - Baku-Supsa. Ky tubacion u vu në punë më 17 prill 1999.

Suksesi më i madh i strategjisë së naftës të Heydar Aliyevit ishte zbatimi në nëntor 1999 i projektit Baku-Tbilisi-Cejhan, një tubacion kryesor i ri, alternativ eksporti që do të sillte burimet energjetike të Azerbajxhanit në tregun botëror. Kështu, Azerbajxhani arriti të dilte nga varësia nga një tubacion unipolar naftë, pasi kishte marrë mundësinë për rrugë alternative të transportit të energjisë në Perëndim.

Tubacioni Baku-Tbilisi-Erzurum u vu në përdorim në vitin 2006 për të transportuar gazin Azerbajxhan nga fusha e Shah Denizit

në tregjet evropiane përmes Turqisë. Më vonë gazi azerbajxhanas i transportuar përmes këtij gazsjellësi filloi të rrjedhë edhe në Greqi si rezultat i bashkimit të sistemeve përkatëse të gazit.

Projekti që ndryshoi hartën energjetike të rajonit

Zbatimi i një tjetër projekti të madh energjetik, Korridorit Jugor të Gazit, ka ndryshuar hartën energjetike të të gjithë rajonit, duke lidhur për herë të parë furnizimet me gaz nga Azerbajxhani me tregjet evropiane. Azerbajxhani tashmë po eksporton gaz të prodhuar në vendet fqinje, Greqi, Bullgari dhe Itali, dhe po ndërtohen tubacione të reja ndërlidhëse për të zgjeruar tregun evropian të eksportit të gazit. Në vitin 2013, konsorciumi Shah Deniz zgjodhi projektin TAP (Trans Adriatic Gas Pipeline) që lidh kufirin e Turqisë me Italinë jugore për të ofruar gazin Azerbajxhan në tregun evropian nëpërmjet tubacioneve TANAP dhe TAP dhe ky tubacion përfundoi në vitin 2020. Këto projekte e bënë atë është e mundur të zbatohet projekti i Korridorit Jugor të Gazit, që lidh fushën e Shah Denizit me Italinë Jugore, përmes Gjeorgjisë, Turqisë, Greqisë dhe Shqipërisë.

Duhet theksuar se në vitin 2021, eksporti i gazit natyror nga Azerbajxhani në tregun e BE-së arriti në 8.2 miliardë metra kub, ndërsa në vitin 2022 kjo shifër ishte 11.3 miliardë metra kub. Këtë vit vëllimi i tij do të jetë së paku 11.6 miliardë metra kub. Vëllimi i përgjithshëm i gazit natyror që do të eksportohet nga Azerbajxhani në vitin 2023 do të jetë afërsisht 24 miliardë metra kub. Për krahasim, në vitin 2021

kjo shifër ishte 19 miliardë metra kub. Deri në vitin 2027, Azerbajxhani planifikon të paktën të dyfishojë vëllimin e furnizimeve me gaz në tregjet evropiane.

Vazhdimi i kursit politik

Populli i Azerbajxhanit ripohoi besimin e tij në idetë e Heydar Aliyevit duke mbështetur pasardhësin e tij politik Ilham Aliyev në zgjedhjet e mbajtura më 15 tetor 2003.

Presidenti Ilham Aliyev, duke filluar aktivitetin e tij si kreu i shtetit, deklaroi se detyra e tij kryesore tani e tutje do të jetë vazhdimi i kursit të Heydar Aliyevit. Ky kurs u vazhdua në të gjitha fushat e politikës së brendshme dhe të jashtme. Si rezultat i reformave shtesë, si dhe nismave të shumta të natyrës rajonale, Azerbajxhani është bërë vendi lider në Kaukazin e Jugut në shumë mënyra, i cili përpiqet të sigurojë paqen dhe bashkëpunimin në rajon dhe më gjerë.

Gjatë udhëheqjes së tij, Heydar Aliyev negocioi intensivisht në formate të ndryshme për të siguruar integritetin territorial të Azerbajxhanit në mënyrë paqësore, përmes negociatave. Në të njëjtën kohë, që në ditët e para të veprimtarisë së tij si President i Azerbajxhanit të pavarur, vëmendje e veçantë iu kushtua forcimit të potencialit ushtarak të vendit. Pas gati 30 vjet negociatash paqeje joefektive dhe në përgjigje të pretendimeve të reja territoriale të Armenisë në tetor 2020, tashmë gjatë udhëheqjes së Ilham Aliyev, Azerbajxhani rivendosi integritetin e tij territorial.

Koncepti shtetëror, themelet e të cilit u hodhën nga Udhëheqësi

Kombëtar, u bë faktori që e çoi Azerbajxhanin drejt Fitores historike. Me fjalë të tjera, rivendosja e tërësisë territoriale të vendit tonë është rezultat i natyrshëm i një kursi strategjik të suksesshëm dhe konsistent të zbatuar gjatë viteve të pavarësisë.

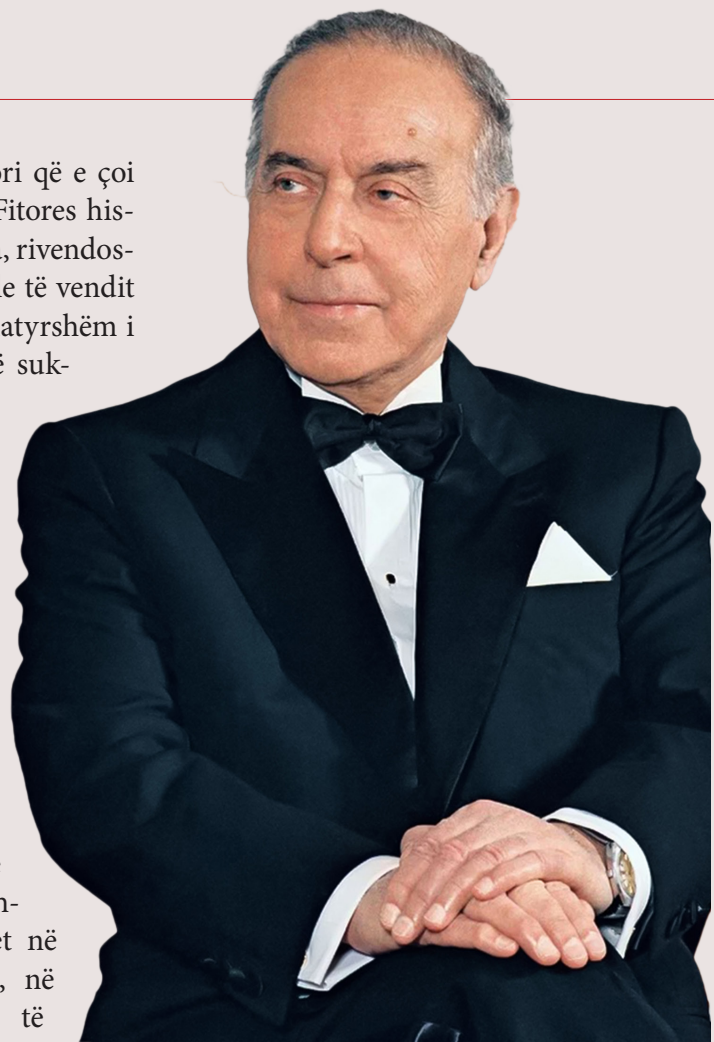
Dekada e tretë e shekullit

të 21-të – synime dhe

perspektiva të reja

Padyshim që është e rëndësishme, një domosdoshmëri historike, që fitorja e fituar në fushën ushtarake të shndërrohet në një proces strategjik, në proces të zhvillimit të paqes dhe stabilitetit në rajon. Veçanërisht duhet theksuar se kjo fitore nuk është vetëm çlirimi i tokave tona nga okupimi, rivendosja e integritetit territorial dhe drejtësisë historike të Azerbajxhanit, por edhe fillimi i një etape të re të përparimit kombëtar, shanset e reja, mundësitë e reja, të reja. perspektivat.

Një nga detyrat strategjike me të cilat përballet Azerbajxhani është të kryejë punime të mëdha ndërtimi në territoret e çliruara nga pushtimi dhe të kryejë Kthimin e Madh të personave të zhvendosur brenda vendit në vendet e tyre të origjinës për të siguruar një vendbanim të qëndrueshëm të këtyre tokave. Në këtë drejtim po ndërmerren hapa të rëndësishëm, në këto fusha po përdoren teknologji moderne, po aplikohen risi, po krijohet infrastrukturë e re, po tërhiqen investime në kuadër të



bashkëpunimit ndërkombëtar. Çdo vizitë e Presidentit Ilham Aliyev në territoret e çliruara nga okupimi, qëndrimi i tij i vendosur gjatë takimeve në formatin e marrëdhënies dypalëshe dhe organizatave ndërkombëtare tregojnë se pozicioni i vendit tonë është i pandryshuar, vendi po ecën hap pas hapi drejt arritjes së të gjitha qëllimeve strategjike, tregon se është në gjendje të arrijë qëllimet kombëtare vetë. Ilham Aliyev, ashtu si mentori i tij Heydar Aliyev, vazhdon punën e qëllimshme dhe efektive në këtë drejtim për hir të ruajtjes së sovranitetit dhe integritetit territorial të Azerbajxhanit në rrethana mjaft të vështira gjeopolitike, forcimit të rolit të vendit në kontekstin ndërkombëtar, si dhe garantimit të zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik dhe përmirësimit e mirëqenies së popullit të saj.

Parlamenti Evropian: Rusia shfrytëzon Serbinë për ndërhyrje në Ballkanin Perëndimor

Komiteti i Posaçëm për Ndërhyrjet e Huaja i Parlamentit Evropian, tha të mërkurën se Rusia shfrytëzon ndikimin e saj në Serbi në përpjekje për të ndërhyrë në shtetet fqinje dhe të ndikojë negativisht në orientimin euroatlantik të rajonit.

Kjo ndërhyrjes sipas raportit ushtrohet “në Bosnje nëpërmjet Republikës Serbe, në Mal të Zi duke shfrytëzuar ndjenjat pro serbe si dhe Kishën Ortodokse serbe dhe në Kosovë duke shfrytëzuar dhe nxitur mosmarrëveshjet ekzistuese në veriun e Kosovës”.

Rusia, thuhet më tej, ka ende ndikim të dukshëm në Ballkanin Perëndimor, me fuqinë për të ndërhyrë në përpjekjet rajonale për pajtim, integrim dhe reforma drejt demokratizimit.

Në raportin që u mbështet nga 27 përfaqësues në Komisionin për Ndërhyrjet e Huaja, ndërsa pati një votë kundër dhe një abstenim, thuhet mes tjerash se përpjekjet ruse për të ushtruar ndikim mbi Ballkanin Perëndimor, duhet parë si pjesë e një strategjie më të gjerë për të promovuar autoritarizmin në Evropë.

Në raport thuhet se mesazhi pro-rus përhapet përmes mediave në pronësi serbe dhe hungareze në Ballkanin Perëndimor, ndërsa shprehet shqetësimi me “gjetjet e fundit se Serbia është vendi më i cenueshëm ndaj ndikimit të huaj negativ në Ballkanin Perëndimor, veçanërisht nga Rusia dhe Kina, dhe se Serbia ende nuk ka zbatuar sanksionet kundër Rusisë dhe nuk është harmonizuar me politikën e jashtme të Bashkimit



Evropian”.

Në kundërshtim të qartë me sanksionet perëndimore, Serbia, një vend kandidat për anëtarësim në Bashkimin Evropian, është bërë një strehë e sigurt për disa kompani ruse që kërkojnë të shmangin sanksionet e vendosura nga BE-ja, thuhet në raport në cilin theksohet se që nga korriku i vitit 2022 zyrat e RT (ish Russia Today) janë hapur në Beograd dhe ka nisur shërbimin e lajmeve në internet edhe në serbisht.

Komiteti “dënon veçanërisht ashpër hapjen e një zyre të RT-së në Beograd dhe hapjen e shërbimit të saj të lajmeve në internet në serbisht, duke lejuar kështu këtë aktor malinj të përhapë dezinformatat e tij në të gjithë rajonin”, ndërsa kërkon, që “autoritetet serbe që të harmonizohen me vendimin e Këshillit Evropian për pezullimin e veprimtarive të transmetimit” të mediave ruse Sputnik dhe RT.

Raporti vë re se Ballkani Perën-

dimor është një zonë e konkurrencës strategjike dhe gjeopolitike dhe disa nga vendet e tij janë të prira drejt destabilizimit, duke kërcënuar sigurinë dhe qëndrueshmërinë e kontinentit. Vendet e treta thuhet më tej “po i shfrytëzojnë këto dobësi, duke përfshirë investimet strategjike dhe fushatat dezinformuese, duke pasur parasysh se siguria dhe qëndrueshmëria demokratike e vendeve që synojnë anëtarësimin në BE janë të lidhura ngushtë me sigurinë, stabilitetin dhe qëndrueshmërinë demokratike të vetë Bashkimit Evropian”.

Serbia është vendi i vetëm evropian që nuk u është bashkuar sanksioneve perëndimore ndaj Moskës për shkak të agresionit të saj në Ukrainë. Ndonëse synon integrimin në BE, ajo ruan lidhje të ngushta me Rusinë, në radhë të parë për shkak mbështetjes së Kremlinit për refuzimin e Beogradit që të njohë pavarësinë e Kosovës.

Devijimi i G7 nga një grup ekonomik drejt një grupi që përcakton interesat gjeopolitike



MARJANA DODA

Takimi i Ministrave të Grupit të (G7) 2023 për Klimën, Energjinë dhe Mjedisin i cili u mbajt në Japoni nga data 16-18 Prill nën Presidencën Japoneze të G7 në vend që të adresojë sfidat e përbashkëta globale duket se e ka devijuar kursin e saj drejt gjeopolitikës, duke vënë në pikëpyetje vetë ekzistencën e këtij grupimi.

Por para se ta argumentoj këtë kapërcim të G7 nga një grup për çështjet ekonomike drejt një mjeti gjeopolitik që promovon konfrontimin e bllokut, për një gjykim sa më objektiv, është e nevojshme t'i kthehemi historikut të G7, funksionimit deri ditët e sotme dhe problematikave të tij.

G7 u krijua fillimisht si G5 vitin 1974, me nismën e ish Kancelarit gjerman Helmut Schmidt, Presidentit francez Giscard d'Estaing dhe ish Sekretarit amerikan të Shtetit Henri Kissinger. Ai u bë G7 në vitin 1976, kur u shtuan dhe Japonia me Kanadanë. Në



vitin 1998 u bë G8 me Rusinë e cila u pezullua në vitin 2015.

G7 u krijua si një klub ekonomik, platformë diskutimesh të lira, pa vendime por me opinione dhe deklarata që nuk janë zyrtare; gjithsesi, ato kanë me ndikim të madh, sepse aty përcaktohen vendimet e mëvonshme nisur dhe nga pesha e tij e madhe në ekonominë botërore. Vendet e G7 japin 45 për qind të GDP-së botërore dhe ato zotërojnë 2/3 e pasurive të Globit. Në kuadrin e tij zhvillohen takime të ministrave të jashtëm dhe ministrave të tjerë, kryesisht ekonomike dhe një herë në vit mbledhen Samitet në vendet kryesuese, këtë vit është

Japonia.

Mirëpo, në fakt, siç e konstatojnë shumë politologë dhe ekspertë të huaj, forumet e tij të lartpërmendura këto vitet e fundit kanë shkuar përtej caqeve të ekonomisë dhe tregtisë, duke kaluar në trajtimin e temave të mirëfillta politike. Deri në një farë mase kjo është e kuptueshme dhe e lejueshme, kur flitet për terrorizmin ndërkombëtar, mbrotjen e mjedisit, COVID – 19 dhe tema të tjera ku ka pothuajse konsensus të plotë në të gjitha planet dhe me interes planetar.

Problemi është se liderët e G7 futen më thellë se sa duhet në këto tema të mirëfillta poli-



G7 u krijua si një klub ekonomik, platformë diskutimesh të lira, pa vendime por me opinione dhe deklarata që nuk janë zyrtare; gjithsesi, ato kanë me ndikim të madh, sepse aty përcaktohen vendimet e mëvonshme nisur dhe nga peshë e tij e madhe në ekonominë botërore. Vendet e G7 japin 45 për qind të GDP-së botërore dhe ato zotërojnë 2/3 e pasurive të Globit. Në kuadrin e tij zhvillohen takime të ministrave të jashtëm dhe ministrave të tjerë, kryesisht ekonomike dhe një herë në vit mbliidhen Samitet në vendet kryesuese, këtë vit është Japonia.

tike, dy dhe shumëpalëshe, dhe ç' është më e keqja, i kanë politizuar tej mase forumet e tyre, duke i kthyer madje në tribuna sulmesh ndaj vendeve të tjera që nuk pajtohen me to. Problemi është se krijohet ideja sikur G7 ka pronësinë mbi të vërtetën absolute, duke u imponuar në të gjitha nivelet dhe me të gjitha mjetet.

Nisur nga sa sipër, Samitet e G7 janë shoqëruar vazhdimisht me kundërshtime dhe protesta paqësore dhe hera herës të dhunshme, me gjithë masat e shumta policore. Ato nuk janë ndalur dhe kur samitet janë zhvilluar në Alpet bavareze gjermane apo të Zvicrës. Kulmi i

protestave tejet të dhunshme arriti në Samitin e vitit 2017 në Hamburg të Gjermanisë, ku u vu seriozisht në pikpyetje edhe siguria e liderëve të botës. Hetime i qindra orgaizatorëve të tyre përfundoi vetëm përpara disa muajve.

Veç kësaj, ka kundërshtime të mëdha ndaj G7 dhe për shkak të mungesës së karakterit të tyre përfaqësues demokratik. Aspekt tjetër që ka të bëjë me skepticimin ndaj G7 është fakti se me përjashtim të Japonisë, 6 vendet e tjera janë antare të NATO-s, BE-së, OSBE-së, KiE-së, etj, ndërsa SHBA-të, Franca dhe Britania janë dhe antarë të përhershëm të KS të OKB-së.

Kësisoj, me të drejtë lind pyetja: kur ato vetë janë në aq shumë forume, përse duhet dhe G7?

Plus, është dhe grupimi tjetër G20 ku bëjnë pjesë 19 vende të tjera nga më të zhvilluarat në botë, ndërmjet tyre Kina, Rusia, Turqia, etj dhe BE-ja.

Për më tepër, G20 ka disa avantazhe kundrejt G7. Së pari, karakterin më masiv, së dyti me peshën e saj më të madhe politike, ekonomike, ushtarake dhe diplomatike; vendet e G20 kanë 2/3 e popullsisë botërore, ato japin 80 për qind të GDP-së dhe

75 për qind të tregtisë botërore. Ja pse, raporti midis G20 dhe G7 përbën një temë tjetër të nxehtë në diplomacinë botërore. Efektivisht, nëse vendimet jo zyrtare të G-20 nuk gëzojnë konsensusin dhe te G20, ato mund të konsiderohen pa vlerë. Dhe kështu ka ndodhur vitet e fundit, kur samitet e G20 kanë përfunduar pa asnjë deklaratë, sepse nuk bihet dakord, sidomos kur vjen puna për sanksione ndaj Rusisë, Kinës dhe vendeve të tjera. Atëhere mbetet vetëm që G7 të imponohet falë forcës së saj politike dhe ushtarake, çka nuk shkon nga pikpamja e të drejtës ndërkombëtare.

Problemi kryesor madhor me G7 është se e ka ndryshuar tërësisht axhendën e tij, duke e tejpolitizuar atë. Faktikisht ai është kthyer në një tribunë politike të shteteve demokratike, ku ato shpalosin alternativat e tyre, duke denoncuar vendet e tjera. Sikur të mos u mjaftonin forumet e tjera shumëpalëshe dhe takimet e tyre dypalëshe!

Këtu vërehet një qëndrim jo fort i drejtë dhe luajal ndaj Kinës, e cila është fuqia e dytë më e madhe ekonomike në botë, antare e përhershme në KS të OKB-së dhe ka pretendimet e saj edhe

lidhur me alternativën e saj të demokracisë konsultative popullore.

Kësisoj, në takimin e fundit në Japoni, diplomatët kryesorë nga Grupi i Shtatë demokracive kryesore industriale theksuan nevojën për t'u bashkuar më shumë se kurrë, teksa kritikuan Rusinë dhe Kinën.

Ne, Ministrat e Jashtëm të G7 të Kanadasë, Francës, Gjermanisë, Italisë, Japonisë, Mbretërisë së Bashkuar (MB) dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës (SH.B.A.), dhe Përfaqësuesi i Lartë i Bashkimit Evropian, nënvizojmë ndjenjën tonë të fortë të unitetit pasi bota gjendet përballë kërcënime të rënda ndaj sistemit ndërkombëtar, duke përfshirë luftën e vazhdueshme të Rusisë kundër Ukrainës.

Raundi i ministrave të Jashtëm të 7 demokracive me ekonomi të fortë i ka kërkuar Kinës të respektojë rregullat ndërkombëtare. “Ne i kujtojmë Kinës nevojën për të ruajtur qëllimet dhe parimet bazë të Kartës së Kombeve të Bashkuara dhe të heqë dorë nga kërcënimet, detyrimi, frikësimi apo përdorimi i dhunës”, thuhet në deklaratën përfundimtare të takimit të ministrave të Jashtëm të G7-s në Japoni.

“Fuqia e solidaritetit në mesin e ministrave të Jashtëm të G7-s është në një nivel që nuk është parë më parë”, tha ministri i Jashtëm i Japonisë, Yoshimasa Hayashi, gjatë një konference për media.

Shfaqja e solidaritetit vjen pasi gjatë këtij muaji presidenti i Francës, Emmanuel Macron, deklaroi se Franca është “një aleat, por jo një vasal i Shteteve të Bashkuara”. Parisi nuk ndan armiqësinë e Uashingtonit ndaj Kinës dhe se ai nuk e sheh krizën e Tajvanit si një kërcënim

për Evropën, theksoi ai.

Sigurisht kjo nevojë urgjente për të theksuar apo demonstruar të ashtuquajturin “unitet” dhe ndërhyrja flagrante në sovranitetin e Kinës është një sinjalizues se brenda grupit të G7 ka një çarje pas thirrjes së Macron që BE të mos bëhet “pasues” i Uashingtonit për çështjen e Tajvanit.

“Nuk ka asnjë ndryshim në pozicionet bazë të anëtarëve të G7 për Tajvanin, përfshirë politikën e deklaruara të Kinës”, thuhet në komunikatën e tyre, e cila gjithashtu “ripohoi” rëndësinë e “paqes dhe stabilitetit” përgjatë ngushticës së Tajvanit si një “element i domosdoshëm në sigurinë dhe prosperitetin në bashkësinë ndërkombëtare”

Kina dënoi deklaratat e bëra në takimin e ministrave të Jashtëm të vendeve të G7 në Japoni.

Zëdhënësi i Ministrisë së Jashtëme, Wang Wenbin tha në një konferencë për shtyp në Pekin se ministrat e Jashtëm të G7 kishin ndërhyrë në mënyrë të pahijshme në punët e brendshme të vendit, duke shpifur dhe njollosur me keqdashje Kinën.

“Deklaratat ishin të mbushura me arrogancë, paragjykime dhe qëllime të liga për të shtypur Kinën”, tha ai.

Më lejoni të them gjithashtu se të dyja anët e ngushticës së Tajvanit i përkasin të njëjtës Kinë. Tajvani është pjesë e territorit të Kinës. Sovraniteti dhe integriteti territorial i Kinës nuk janë ndarë kurrë. Kjo është status quo-ja e vërtetë në ngushticën e Tajvanit. Për ata që thonë se ndjekin politikën e një Kine dhe megjithatë e cilësojnë kundërshtimin e Kinës ndaj “pavarësisë së Tajvanit” si “ndryshim i status quo-së”, ata në fakt po inku-

rajojnë provokimin separatist, duke penguar ribashkimin e Kinës dhe duke bërë një ndarje paqësore. Ky është një largim total nga parimi një Kinë

Dhe në Takimin e G-7 u shpalesën qartë pikpamjet e fuqive më të mëdha perendimore, por veçse kjo nuk duhet bërë në kurriz dhe kundër interesave të vendeve të tjera të mëdha, sidomos të Kinës e as duke ndërhyrë në punët e saj të brendshme dhe parimet e politikës së jashtme.

Le të marrim qëndrimin politik kinez lidhur me konfliktin Rusi – Ukrainë, ku ajo në shkurt të këtij viti me planin e saj me 12 pika, tregoi qartazi një përpjekje diplomatike për paqe. Diçka normale për një vend të madh si Kina.

Gjëja e parë që duhej të bënte SHBA-të dhe Perëndimi në



Ministri i Jashtëm i Japonisë,
Yoshimasa Hayashi

“Fuqia e solidaritetit në mesin e ministrave të Jashtëm të G7-s është në një nivel që nuk është parë më parë”,





Deklaratën përfundimtare të takimit të ministrave të Jashtëm të G7-s

“Ne i kujtojmë Kinës nevojën për të ruajtur qëllimet dhe parimet bazë të Kartës së Kombeve të Bashkuara dhe të heqë dorë nga kërcënimet, detyrimi, frikësimi apo përdorimi i dhunës”.



përgjithësi ishte të vlerësonte qoftë dhe për mirësjellje këtë demarsh kinez dhe të hynte në tratativa për të parë mundësinë e realizimit të saj. Mirëpo, fjalja e parë që tha Presidenti amerikan Joe Biden për këtë dokument ishte se “përderisa atë e pëlqeu Putini, ai nuk ka si të jetë i mirë për ne”.

Pra, kjo iniciative për paqe u paragjykua. Ca më tepër kur Kina nënvizon se dokumenti i saj me 12 pika nuk është propozim, por thjesht qëndrim i saj politik, ku pavarësisht rezervave, ka elementë që disa liderë perendimorë, si Presidenti Ma-

cron i kanë vlerësuar.

Ndërkohë, në aspektin demokratik, Perëndimi vazhdon të mbajë standarde të dyfishta ndaj Kinës. Nga njera anë ai shqetësohet dhe i kërkon asaj të ndërhyrje te Rusia për mospërdorimin e armëve bërthamore, problem madhor sot dhe le ta themi se Kina e ka bërë publikisht këtë gjë; ajo është shprehur publikisht kundër përdorimit të armëve bërthamore, madje dhe kundër cënimit të integritetit territorial të vendeve të tjera.

Mirëpo, sikur të mos mjaftonte lufta në Ukrainë, SHBA-të kanë disa muaj që le ta themi bëjnë vepime të nxituara, për të mos thënë të gabuara provokuese ndaj Kinës në Ngushticën e Tajvanit. Dihet tashmë reagimi pas vizitës së ish Spikeres së Dhomës së Përfaqësuesve Nancy Pelosi në Tajvan dhe së fundi vizitës së Presidentes së tij në Uashington, të cilat kanë ndezuar sërish shkëndijat e një konfrontimi të rri më shumë rreziqe dhe pasoja.

Lind pyetja e drejtë nëse ishte koha dhe momenti për të hapur këtë front të ri kërcënues në Ngushticën e Tajvanit, kur të gjithë, bashkë me Kinën, pavarësisht nga rezervat lidhur me qëndrimet e tyre janë përqëndruar në shuarjen e konfliktit ruso-ukrainas? Për fat të keq, kjo është krejt e kundërta e asaj çka SHBA-të bënë 50 vjet më parë me Kinën nëpërmjet “diplomacisë së ping pongut” e cila bashkë me vizitën historike të Presidentit Nikson çelën një epokë të re në marrëdhëniet amerikano-kineze.

Natyrisht Kina ka sfidat e veta në këto dhe të tjera fusha, ajo i njeh dhe po punon për t'i riparuar ato dhe për një bashkëpunim më të madh në planin shumëpalësh. Të mos harrojmë

se Kina nuk ka denoncuar dhe nuk është larguar nga asnjë forum shumëpalësh, SHBA-ja nën Presidentin Trump u largua nga 10 të tilla, duke përfshirë OBSH-në, dhe Këshillin e OKB-së për të Drejtat e Njeriut, etj.

Pastaj, të mos harrojmë historinë e Kinës, trashëgiminë e saj politike dhe historike, specifikat dhe madhësinë e saj daluese nga vendet perendimore. Në këto kushte, ndoshta do të ishte më e udhës për Perëndimin që të tregonte më shumë mirëkuptim dhe tolerancë, durim dhe shfrytëzim të kanaleve dhe mjeteve diplomatike me Kinën. Por jo me ultimatume dhe duke injoruar faktin se Kina është vend i madh dhe me synimet e saj gjeopolitike.

Ose shikoni pështjellimin e krijuar pas vizitës së Presidentit Macron në Kinë përpara disa ditësh. Pas kthimit nga Pekini ai u shpreh se BE-ja duhet të krijojë identitetin e vet, e pavarur nga SHBA-ja dhe e barazlanguar nga Kina. Një tezë e dobishme, mbi të cilën vlen të diskutohet dhe të debatohet; por, ajo hasi në një stuhi të madhe diplomatike dhe mediatike në Perëndim.

Madje vete axhenda e takimit ministrial të G7 sikunder theksova më sipër ishte e përqëndruar të minimizonte deklaratat e Macron.

Le të shpresojmë se retorika e ndarjes ideologjike të blloqeve të stilit të Luftës së Ftohtë që u promovuan në takimin e ministrave të Jashtëm të G7 të mos përsëritet edhe në Samitin e G7 të planifikuar që të mbahet në maj të ketij viti.

Sot më shumë se kurrë, ndërsa ndodhemi përballë sfidave gjeopolitike të njëpasnjëshme kemi nevojë për shumë solidaritet dhe bashkëpunim.

Ministri i Punëve të Jashtme i Maqedonisë së Veriut dhe njëherësh kryesues i Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE), Bujar Osmani i bëri thirrje Azerbajxhanit dhe Armenisë të formojnë urgjentisht komunikim të drejtpërdrejtë.

Osmani i cili ndodhet për vizitë në Azerbajxhan zhvilloi takim me ministrin e Jashtëm, Jeyhun Bayramov. Pas takimeve dypalëshe dhe ndërmjet delegacioneve Osmani dhe Bayramov mbajtën një konferencë të përbashkët për media.

Osmani vuri në dukje problemin e minave në rajonin që Azerbajxhani çliroi nga pushtimi i Armenisë dhe tha se OSBE-ja ka përvojë të madhe në çështjen e pastrimit të minave dhe se do të bëjnë më të mundurën për të dhënë mbështetje për Azerbajxhanin në këtë çështje.

Ai shprehu ngushëllimet e tij për ushtarët që humbën jetën në konfliktin e përjetuar dhe në kufirin e Armenisë dhe Azerbajxhanit.

“Ne u bëjmë thirrje palëve të formojnë urgjentisht komunikim të drejtpërdrejtë. Kam ardhur në rajon për të inkurajuar paqen dhe bashkëpunimin me bazë paqen. OSBE mund të sigurojë përvojën dhe burimet e saj për sigurimin e këtij komunikimi. Përpjekjet tona duhet t’i fokusojmë në paqe. Sigurimi i paqes mes Azerbajxhanit dhe Armenisë është i rëndësishëm. Në rajon duhet të vijë paqja. Edhe azerbajxhanasit edhe armenët e meritojnë paqen”, tha Osmani.

“Armenia duhet të distancohet nga hapa të tillë të papërgjegjshëm dhe të rrezikshëm”

Bujar Osmani si kryesues i OSBE-së bën thirrje për komunikim të drejtpërdrejtë mes Azerbajxhanit dhe Armenisë



Ministri i Jashtëm i Azerbajxhanit, Jeyhun Bayramov tha se Armenia ka bërë provokime politike dhe ushtarake edhe kur nga ndërmjetësit janë ndërmarrë hapa për normalizimin e marrëdhënieve, ku edhe konfliktet e shënuara dhe në kufi janë provokim i planifikuar.

Ai tha se komandanti dhe zv/komandanti i njësisë së forcave speciale të Armenisë kanë qenë

të pranishëm në vendin e ngjarjes në konfliktin e djeshëm dhe se provokimi ka filluar me urdhrin e tyre. “Armenia duhet të distancohet nga hapa të tillë të papërgjegjshëm dhe të rrezikshëm sepse përgjigjja dhe pasojat e kësaj mund të jenë shumë të rënda për Armeninë. Duam që partnerët tanë ndërkombëtarë t’ia përcjellin hapur Armenisë mesazhin tonë”, tha Bayramov.

Ekipi shqiptar i kërkim-shpëtimit nderohet me Urdhrin e Lartë nga presidenti Erdogan



Ekipi shqiptar i kërkim-shpëtimit që ndihmoi në operacionet pas tërmeteve të 6 shkurtit në Turqi është nderuar me Urdhrin e Lartë Shtetëror për Sakrificën nga presidenti i Turqisë, Rexhep Taip Erdogan.

“Vlerësim e mirënjohje nga një popull mik që iu gjend Shqipërisë në ditë të vështira! Të bashkuar për të përballuar çdo fatkeqësi”, shkruan ministri i Mbrojtjes, Niko Peleshi, në statusin e tij, ku ka bërë të ditur edhe lajmin.

3 skuadrat shqiptare që morën pjesë në operacionet e kërkim-shpëtimit pas dy tërmeteve shkatërrimtare në Turqi, përfunduan punën e tyre dhe u

kthyen në 18 shkurt në Atdhe.

Pas 11 ditësh pune intensive, rreth 85 trupa, në përbërje të të cilëve ishin efektivë të Forcave të Armatosura, të Emergjencave Civile, ekipeve shëndetësore u përcollën me duartrokitje nga përfaqësues të autoriteteve turke, por edhe qytetarë të thjeshtë, të cilët u shprehën mirënjohjen për kontributin e tyre.

Shqipëria iu përgjigj menjëherë thirrjes për ndihmë të Turqisë dhe brenda 24 orëve në zonat e tërmetit mbërriti ekipi i parë i parë shqiptar i shpëtimit.

Gjithashtu, në emër të popullit shqiptar, kryeministri i vendit Edi Rama u bë pjesë e fushatës ndërgjegjësuese, duke dhuruar 1 milionë euro në ndihmë të rindërtimit.

BALLKANI PO SHPËRBËHET

“

Unë kam qenë shumë i përkushtuar në shkrimin e librave për të komentuar shumë kohët e fundit, por situata e përkeqësuar në Ballkan e nxit këtë postim.

DANIEL SERWER

Bosnja përballet me rrezikun e shkëputjes

Në Bosnje dhe Hercegovinë, anëtari serb i presidencës shtetërore, Milorad Dodik, po përsërit synimin e tij për të shpallur pavarësinë. Ai nominalisht kërkon inkorporimin në Serbi. Çështja e tij aktuale është se gjyqësori shtetëror nuk do ta lejojë atë të shpronësojë tokën publike në Republika Srpska (RS), e cila i nevojitet si kolateral për kreditë që do të rifinancojë nga Rusia dhe burime të tjera të dyshimta këtë verë.

Por kjo emergjencë nuk duhet të largojë vëmendjen nga objektivi kryesor. Dodik ka synuar prej kohësh të jetë i lirë nga kontrolli që vjen si nga shteti ashtu edhe nga komuniteti ndërkombëtar. Vjedhja e tij e burimeve të RS dhe abuzimi me fondet që furni-

zon Rusia e bëjnë atë të pambrojtur ndaj ndjekjes penale. Dodik duhet të çlirohet nga Bosnja dhe të gjejë një shtëpi ku nuk do të rrezikojë arrestimin. Nuk ka gjasa që Serbia të hapë dyert e saj, pasi kjo do të ofendonte shumë Brukselin dhe Uashingtonin. Por Dodik do të jetë i kënaqur me një RS të pavarur.

Kosova po ashtu

Në Kosovë situata ka shkuar keq e më keq. Presidenti serb Vuçiq ka treguar në dy mënyra se ai kontrollon serbët që jetojnë në veri të lumit Ibër. Së pari, zgjedhjet e së dielës ishin paqësore. Kjo nuk mund të ndodhte pa urdhrat e tij. Merreni si konfirmim që Beogradi urdhëroi të gjitha trazirat atje në të kaluarën. Së dyti, shumica dërrmuese e serbëve nuk votuan. Këtë e ka urdhëruar edhe Vuçiq.

Ata qytetarë që votuan zgjodhën katër shqiptarë për kryetarë komunash në komunat me shumicë serbe. Vuçiq dhe kryeministri i tij reagan me tërbimin e nacionalistëve etnikë të ofenduar që minoriteti vendosi rezultatin, për shkak të bojkotit që ata urdhëruan.

Unë nuk do të doja të isha një nga ata kryebashkiakë. Ata do të kenë pak ose aspak bashkëpunim as nga zyrtarët lokalë serbë dhe as nga popullsia shumicë. Zemërimi i Vuçiqit ka për qëllim të fshehtë faktin se ai do të vazhdojë të qeverisë de fakto katër komunat veriore me shumicë serbe nga Beogradi, duke



përdorur rrjetin e tij të agjentëve të sigurisë dhe kriminelëve të organizuar. Prishtina do ta ketë të vështirë të arrijë diçka atje.

Mali i Zi tashmë ka rënë

Vuçiq tashmë e ka kapur Malin e Zi. Ai ka përdorur mjete të zgjuara hibride me mbështetjen ruse për të zgjedhur një president të ri. Jakov Milatoviq pretendon se është pro BE-së, por është më shumë se i dashur ndaj Serbisë. Kisha Serbe, partitë politike pro-serbe dhe mobilizimi populist kundër korrupsionit u bashkuan për të larguar nga detyra Milo Gjukanoviç. Ai kishte mbajtur pushtetin për shumicën e tre dekadave të fundit, duke qeverisur me mbështetjen e grupeve të pakicave etnike. Zgjedhjet e ardhshme parlamentare të 11 qershorit do t'i japin Milatoviqit një shumicë thellësisht pro-serbe, kundër pakicës në parlament.

Mali i Zi është anëtar i NATO-s. Serbia pretendon statusin ushtarakisht "neutral". Kjo duhet të jetë e mjaftueshme për të parandaluar çdo aneksim, por gjithashtu dobëson Aleancën, duke futur në mesin e saj një tjetër prishës si Hungaria.

Asnjë aksident

Nuk është rastësi që përpjekjet paralele për largimin e serbëve nga pushteti qeverisës jo-serb po ndodhin në tre vende. Presidenti Vuçiq po ndjek "botën serbe", që është një shtet i të gjithë serbëve që përfshin territorin që shtrihet në vendet fqinje. Ky është "Serbia e Madhe", qëllimi i Millosheviçit, me një emër tjetër. Në Bosnje, atij i duhet vetëm të lejojë Dodik të bëjë gjënë e tij. Në Kosovë, ai po përfiton nga ngurrimi i kryeministrit Kurti për të filluar negocia-

tat për një mekanizëm "vetë-manaxhues" për serbët në Kosovë. Në Mal të Zi, zgjedhjet kanë dhënë atë që donte Vuçiq.

Ndërsa amerikanët dhe evropianët vazhdojnë të premtojnë se Serbia po përqafon Perëndimin, në fakt Vuçiq e ka kthyer përfundimisht vendin e tij drejt Lindjes. Që "bota serbe" të bëhet realitet, Beogradi duhet të shpresojë se Rusia do të fitojë në Ukrainë. Kjo do të sigurojë nevojat precedente të Vuçiqit për aneksimin e pjesëve të Kosovës dhe Bosnjës. Ai gjithashtu do të ketë nevojë për Kinën për të siguruar financimin që do të kërkojë Serbia e Madhe. Malin e Zi ai nuk duhet ta aneksojë – thjesht të rimartohet për të rikrijuar Bashkimin Shtetëror të Serbisë dhe Malit të Zi, i cili ekzistonte 2003-06. Ose bashkëjetoni me shumë marrëveshje dypalëshe një centimetër më pak se bashkimi.

Amerikanët dhe evropianët gjunjë të dobët

Vuçiq e di se amerikanët dhe evropianët nuk do të duan të pranojnë de jure një Serbi të Madhe. Por ai shpreson se ata do të mësojnë të jetojnë me një de facto. Ata nga ana e tyre po rezultojnë të buta. Uashingtoni është përpjekur të injorojë Dodikun dhe të qetësojë Vuçiqin. Diplomatatë amerikanë avokojnë fuqishëm për Asociacionin e Komunave me shumicë serbe, të cilin ai e sheh si mjetin e "vetëmenaxhimit" serb. Amerikanët gjithashtu kanë ringjallur bashkëpunimin ushtarak dhe kanë siguruar shumë financime përmes bankave shumëpalëshe të zhvillimit evropian. Ankesat për korrupsionin në Serbi janë të pakta. Ky qetësim nuk ka marrë asnjë rezultat pozitiv.

Ndarjet i pengojnë evropianët. Kryeministri hungarez Orban vepron si mbrojtës për Vuçiqin dhe Dodikun, duke parandaluar sanksionet ndaj të dyve. Franca dhe Holanda kanë ngadalësuar perspektivat e zgjerimit për Maqedoninë, Shqipërinë dhe Bosnjën. Kjo pakëson tërheqjen e BE-së edhe në Serbi dhe Mal të Zi. Pesë vendet anëtare të BE-së që nuk e kanë njohur Kosovën pengojnë një konsensus të vërtetë në favor të saj, madje edhe në votimin relativisht jo të diskutueshëm këtë javë në Këshillin e Evropës për procesin e anëtarësimit të Prishtinës.

Duhet një ndryshim drejtimi

SHBA dhe BE po dështojnë në Ballkan. Ata duhet të ndryshojnë drejtim. Analiza e tyre themelore është e gabuar. Ata janë mbështetur te Serbia si shteti kryesor në rajon për të sjellë stabilitet, në bashkëpunim me Kroacinë dhe Shqipërinë. Por Serbia është një fuqi revizioniste. Ajo dëshiron të qeverisë të gjithë serbët në rajon. Kroacia dhe Shqipëria kanë ambicie më të vogla, por në të njëjtin drejtim: të kontrollojnë bashkardhetarët e tyre në Bosnjën dhe Kosovën fqinje.

Uashingtoni dhe Brukseli kanë nevojë për një qasje shumë më energjike, më të bashkuar dhe parimore. Kjo do të mbështeste të drejtat e qytetarëve individualë, pavarësisht nga përkatësia e tyre etnike. Ajo do të kundërshtonte nacionalizmin etnik kudo që abuzon me pakicat. Ai do të përforconte sovranitetin dhe integritetin territorial të të gjitha shteteve të rajonit. Dhe do të mirëpriste në Perëndim vetëm ata që demonstrojnë solidaritet të vërtetë me Perëndimin.

PRESIDENTI BEGAJ VIZITË ZYRTARE NË KROACI

Shqipëria e përkushtuar për të përmbushur me sukses reformat për integrimin evropian



Presidenti i Republikës, Bajram Begaj, falënderoi sot presidentin e Kroacisë, Milan Milanoviç për vëmendjen dhe ndihmën e veçantë që vendi i tij ka dhënë dhe i jep procesit të integritit evropian të Shqipërisë.

Në konferencën e përbashkët për shtyp me presidentin e Republikës së Kroacisë, Zoran Milanoviç në Zagreb, Presidenti Begaj tha se, “si një iniciatore e samitit BE-Ballkani Perëndimor në vitin 2000, Kroacia ka qenë dhe mbetet një avokate e mirë dhe mbështetëse e madhe e procesit të zgjerimit dhe të anëtarësimit të vendeve të rajonit të Ballkanit

Perëndimor”.

“E sigurova mikun tim Zoran, se Shqipëria dhe institucionet e saj janë të përkushtuara për të përmbushur me sukses reformat e nevojshme, duke e informuar për rezultatet konkrete dhe pritshmërinë për takimin e dytë ndërqeveritar midis BE-Shqipëri. Gjithashtu, nënvizova se Shqipëria është një partner i besueshëm evropian për sa i përket politikës së saj të përbashkët të jashtme dhe të sigurisë. Presidenti Milanoviç më siguroi, se mbështetja, eksperiencia dhe ekspertiza kroate nuk do të na mungojnë përgjatë këtij rrugëtimi”, theksoi Begaj.

Presidenti Begaj, vuri në duk-

je se, “zhvillimet më të fundit gjeopolitike, pas agresionit të pajustificuar rus ndaj Ukrainës, e bëjnë edhe më të rëndësishëm bashkëpunimin tonë rajonal për çështjet e sigurisë, përfshirë edhe atë kibernetike e të sulmeve hibride. Shqipëria është e palëkundur në mbështetje të Ukrainës edhe përmes rolit të saj në Këshillin e Sigurimit të Kombeve të Bashkuara”.

Begaj e falënderoi presidentin Milanoviç, për mbështetjen që Kroacia i dha kandidaturës së Shqipërisë për anëtar jo i përherëshëm në Këshillin e Sigurimit të Kombeve të Bashkuara për periudhën 2022-2023, si dhe e siguroi për mbështetjen që Shqipëria do



t'i japë kandidaturës së Kroacisë për anëtar jo i përhershëm në Këshillin e Sigurimit për periudhën 2030-2031.

Më tej Begaj tha se, “kjo është vizita e dytë e imja si President i Republikës së Shqipërisë jashtë vendit pas asaj të Kosovës, e cila për mua ka një rëndësi të madhe e mjaft domethënëse. Vizita ime në Kroaci, është e rëndësishme në kuadër të marrëdhënieve midis dy vendeve ashtu edhe në kuadër të zhvillimeve rajonale, evropiane por edhe më gjerë”.

“Me Presidentin Milanović, pata kënaqësinë të zhvilloj një bisedë të gjatë, të veçantë e miqësore,

ku fokusi kryesor ishte forcimi i mëtejshëm i bashkëpunimit dypalësh, agjenda e integritit evropian të Shqipërisë, si dhe zhvillimet rajonale. Ndamë pikëpamjen e përbashkët se marrëdhëniet shqiptaro-kroate, sot janë në ditën e tyre më të mirë, falë marrëdhënieve të shkëlqyera historike dhe tradicionalisht miqësore midis dy vendeve e dy popujve tanë. Ata kanë në themel të tyre prioritetet e politikës së jashtme të dy vendeve tona dhe vizionin e përbashkët për rajonin e Ballkanit Perëndimor”, nënvizoi Begaj.

Presidenti Begaj u shpreh se, “dokumenti i partneritetit strategjik

i firmosur midis dy vendeve i ka dhënë një dinamikë të re marrëdhënieve midis dy vendeve. Marrëdhëniet tona festuan vitin që shkoi 30-vjetorin dhe vlerësova se në këto tri dekada kemi krijuar një kapital i cili është mjaft i mirë i bashkëpunimit politik, diplomatik dhe ekonomik. Vlerësuam se arritja së shpejti e një marrëveshjeje bilaterale për sigurimet shoqërore, do të ndikojë më shumë në forcimin e marrëdhënieve miqësore midis dy popujve tanë”.

Kreu i shtetit tha se, “zhvillimet më të fundit gjeopolitike, pas agresionit të pajustificuar rus ndaj Ukrainës, e bëjnë edhe më të rëndësishëm bashkëpunimin tonë rajonal për çështjet e sigurisë, përfshirë edhe atë kibernetike e të sulmeve hibride. Shqipëria është e palëkundur në mbështetje të Ukrainës edhe përmes rolit të saj në Këshillin e Sigurimit të Kombeve të Bashkuara”.

Begaj e ftoi presidentin Milanović për një vizitë zyrtare në Shqipëri. Presidenti Bajram Begaj dhe Zonja e Parë Armanda Begaj ishin sot në një vizitë shtetërore në Kroaci, ku u pritën nga presidenti i Republikës së Kroacisë, Zoran Milanović dhe Zonja e Parë, Sanja Musić Milanović.

Vizita shtetërore e Presidentit zhvillohet në një moment shumë të rëndësishëm, si në kuadër të marrëdhënieve midis dy vendeve, ashtu edhe në kuadër të zhvillimeve rajonale, evropiane e më gjerë.

Pas ceremonisë zyrtare të mirëseardhjes të zhvilluar në Zyrën e Presidentit të Republikës së Kroacisë, presidentët Begaj dhe Milanović zhvilluan një takim kokë më kokë, që u pasua nga një takim i zgjeruar midis dy delegacioneve zyrtare.



Mbi trashëgiminë politike të Merkel!

JORGJI KOTE

Më 17 Prill, Presidenti gjerman Frank – Walter Steinmeier nderoi ish Kancelaren Angela Merkel me Urdhërin “Kryqi i Hekurt” i nivelit më të lartë për liderët e shtetit. Në ceremoninë e rastit në Pallatin Presidential në Berlin ishin Kancelari Scholz, Presidentja e Komisionit Europian Ursula von der Leyen, personalitete të tjera dhe bashkëpuntorët më të afërt të Merkelit.

Ky dekorim, 18 muaj pas largimit nga skena politike ka ndezuar diskutimet dhe debatet lidhur me vlerësimin historik të kontributit të Kancelares Merkel, e cila udhëhoqi disa koalicione qeveritare, aq sa Kohl dhe më gjatë se Adenauer. Padyshim që Merkel ka shfaqur një personalitet të rrallë të lidershit politik në Gjermani, Europë dhe më tej. Kjo falë shumë cilësive të spikatura – matura, qetësia, durimi, modestia, mungesa e bujës dhe ndarja e jetës zyrtare nga ajo private, gjithsesi tejet modeste. Shquhej për “higjienën” në të folurit publik; i pastër nga batutat, kunjat, insinuatat, sulmet, referencat personale të kundërshtari, duke u përqëndruar siç thoshte ajo te “Sachen” ose gjërat thelbësore. Këto cilësi i nxorri në pah dhe Presidenti Steinmeier, ku veçoi artin e saj të negociatave, mjeshtërinë e rrallë si



“makinë kompromisesh” siç njihet në Europë, njohjen e imtë të fakteve, menaxhimin brilant të krizave të shumta që përfshinë kontinentin – bankare, financiare, terrorizmi, azili, korona e deri te lufta në Ukrainë.

Ndërkohë, Merkel e reformoi rrënjësisht CDU-në, veç të tjerash, duke e kthyer nga një parti “burrash të fortë” në një forcë politike ku mbizotërojnë personalitete gra. Është e para Kancelare në historinë gjermane me origjinë nga ish lindja që triumfoi në të gjitha betejat zgjedhore mbi “dinosaurët” politikë të CDU-së dhe të SPD-së!

Padyshim që në autoritetin e saj të padiskutueshëm kanë

ndikuar integriteti i saj absolut moral, qytetar dhe politik: pa asnjë aferë, skandal, madje as thashethem për korrupsion apo shpërdorim posti! Gjithashu, ndryshe nga paraardhësit e saj emblematicë siç ishin, Adenauer dhe Kohl, që nuk iknin nga pushteti deri sa humbën, megjithë popullaritetin e madh, Merkel u dorëhoq nga CDU-ja dhe dy vjet përpara fundit të mandatit, ajo njoftoi se nuk do kandidonte më si Kancelare.

Ndaj, pavarësisht nga ndonjë vërejtje dhe rezervë, nderimi i saj me “Kryqin e Madh” të nivelit më të lartë konsiderohet i drejtë dhe i merituar. Këtë e ka pohuar dhe liderja so-

cial-demokrate, Sasia Eskens, me të cilët Merkel qeverisi 12 vite dhe lideri i të Gjelbërve, Omid Nouripour; ky i fundit pohon se “Merkel ka ndikuar te vendi ynë si pakkush, por nuk është e nevojshme të jesh dakord me të gjithë veprimtarinë e saj që të vlerësosh shërbimet saj të mëdha”

Po ashtu, ambasadori emblematik Wolfgang Ischinger dhe historiani i mirënjohur Paul Nolte shprehen se “për këtë dekorim mjafton fakti që ajo ka drejtuar vendin më gjatë se askush tjetër pas Adenauerit dhe Kohl”. Megjithatë, nisur nga faktoret që shpjegohen më poshtë, të dy këta dhe historianë të tjerë kanë sugjeruar se do të ishte më mirë që ky dekorim të bëhej në një situatë më të mëvonshme.

Gjithsesi, debatet dhe diskutimet më të shumta në rrethet partiake, shkencore dhe mediatike janë përqëndruar te çështja nëse Merkel mund të quhet “Kancelare e Madhe” dmth a renditet në të njëjtin rang me paraardhësit e saj – Adenauer, Brandt dhe Kohl? Nëse po, cila është ajo vepër apo “gjurmë” madhore me të cilën Merkel mund të hyjë në histori? Se Adenaueri udhëhoqi integrimin perendimor, Brandt “Ostpolitik-ën” e famshme, Schmidt vendimin e dyfishtë në vitet 80 ndaj ish BS-së, dmth dialog me të dhe vendosjen e raketave “Pershing” që u bë dhe doktrina e NATO-s, ndërsa Kohli kulmoi me ribashkimin epokal gjerman dhe europian. Mirëpo, Merkel, veç jetëgjatësisë politike rekord 16 vjeçare si Kancelare, nuk është se ka lënë ndonjë motiv dhe vepër

madhore të këtij formati.

Ndaj, një ndër liderët kryesorë të CDU-së, ish President i Bundestagut, Wolfgang Schäuble e thotë “copë” se Merkel “nuk hyn te Kancelarët e mëdhenj”. Të këtij mendimi janë dhe historianët e mirënjohur Paul Notke, Michael Wolffsohn e të tjerë. Sipas historianit tjetër, Rolf Steininger, ndryshe nga paraardhësit, Merkel nuk bëri dhe nuk shkroi histori, madje nga kjo pikpamje ajo nuk i afrohet as Brandt-it dhe Schmidt-it, duke shprehur habinë se pse këta të dy si Kancelarë të mëdhenj nuk janë nderuar me Kryqin e Madh! Ndërkaq Michael Wolffsohn vjen në përfundimin se “Merkel filloi shumë, por përfundoi pak punë të mëdha”. Më tej, Me këtë rast citohet Lideri i Partisë së Majtë, Martin Schirdewan kur thotë “bilanci i Merkel është i dyanshëm, ai më tepër meriton një përpunim se sa një dekorim” Këto rezerva dhe kundërshtime vijnë për shkak të këtyre 3-4 shqetësimeve madhore gjeopolitike, të cilat e errësojnë jo pak trashëgiminë politike të Merkel. *E para dhe kryesorja*, politika e saj e gabuar ndaj Rusisë dhe Putinit, e cila ndryshoi nga pasardhësi i saj, Olaf Scholz. Një politikë e dështuar e paqimit (appeasement policy) e udhëhequr nga ideja naive “Wandel durch Handel” ose “ndryshim nëpërmjet tregtisë”. Ideja këtu ishte që nëpërmjet forcimit të bashkëpunimit ekonomik dhe tregtar, tarifave të lira të blerjes së naftës, gazit dhe drithrave nga Rusia mund të shmangeshin dhe konfrontimet ushtarake, të sigurohej paqja, siguria, detyrimisht në bashkëpunim ME,

por JO PA Rusinë!

Dihen tashmë pasojat e kësaj politike katastrofale sidomos në fushat e mbrojtjes dhe sigurisë energjitike, për Gjermaninë dhe vendet e tjera europiane. Veç të tjerash, Gjermania u bë kryeqendra e “Putin Verstehers” dmth të “mirëkuptuesve dhe simpatizantëve të politikave pro Putinit” me 17 forume dhe komitete dypalëshe, të drejtuara nga liderë kryesorë gjermanë. Për të ardhur te ndërtimi i dy gazsjellësve gjigandë, kur i dyti “Nord Stream II” filloi fill pas aneksimit të Krimesë nga Rusia më 2015 dhe përfundoi në prag të agresionit të saj ndaj Ukrainës. Megjithë thirrjet amerikane dhe europiane, Merkel nuk pranoi të hiqte dorë prej “Nord Stream II”, çka ndodhi vetëm mbas agresionit rus më 24 Shkurt. Bashkë me Steinmeier, ministrin e saj të jashtëm të asaj kohe, President i Republikës që e dekoroi Merkelin konsiderohen si rusofilët më elitare gjermanë. Por, ndryshe nga Steinmeier, i cili i pranoi gabimet politike gjermane ndaj Rusisë, Merkel nuk dihet ende nëse do të distancohet ndonjëherë prej tyre.

Për pasojë, u nënvleftësua ndjeshëm mbrojtja dhe siguria e vendit, duke ulur ndjeshëm shpenzimet për mbrojtjen e duke e lënë pas dore modernizimin e Bundesvehrin, se demokracia nuk kishte interes të sulmonte ndonjë vend. Vërtet që shkurtin e kaluar Berlini zyrtar shpalli “Zeitwende” ose “ndryshimi epokal, shumë pozitiv, mirëpo ky Ndryshim historik do shumë kohë për t’u zbatuar.

Rezerva tjetër që shprehet me

këtë rast është se dekoratën e lartë e dha Presidenti Steinmeier, i cili ka qenë për dy mandate Ministër i Jashtëm nën Merkel, më 2005 – 2009 dhe 2013 – 2017; ai është dhe arkitekti i politikave të gabuara me Rusinë dhe i Marrëveshjes së Minskut dukshëm në favor të Moskës.

Aspekti i dytë i debatueshëm është pranimi në vitin 2015 i mbi 1 milion refugjatëve, me pohimin tingëllues të Merkel “Ne do t’ia dalim” (Wir Schaffen Das!); por, shqetësimi madhor ishte se nuk ishin marrë masat për ruajtjen e kufijve dhe se nuk u bënë konsultime me aleatët e tjerë europianë, sepse Merkel veproi vërtet “në kokë të vet”. Për pasojë, qysh atëhere migracioni i paligjshëm, nga “mollë shërri” brenda BE-së me vende të tjera lindore mund të kthehet në “minë me sahat”!

Së treti, i gabuar ishte vendimi i Merkel mbi të ardhmen e centraleve bërthamorë, mbas cunamit në Japoni më 2011 dhe dështimi i “ndryshimit epokal energjistik” (Energie Wende)

Problemi tjetër i madh te Merkel është se gjatë 16 viteve të saj në pushtet, megjithë rolin dhe ndikimin e saj në BE, demokracia atje dhe në përgjithësi në Europë nuk shënoi asnjë asnjë përparim, por rënie dhe gërryerje, duke përfshirë dhe të djathtën e qendrës. Kjo ndodhi dhe në vetë Gjermaninë e Merkelit, ku gjatë qeverisjes së saj AfD-ja hyri dhe shtoi numrin e deputetëve në 16 parlamentet e landeve dhe në Bundestag, ndërsa në disa vende europiane kanë ardhur në pushtet forca të ekstremit të

djathtë, duke përfshirë Italianë, Suedinë, Finlandën e ku ato po bëhen gati për pushtet dhe në Francë!

Nga ana tjetër, megjithë nisimat dhe demarshet personale të vlerësuara të Merkelit, duke përfshirë dhe “Procesin e Berlinit” që vazhdon të jetë larg pritshmërive të fillimit, nuk pati përparim as në Ballkanin Perëndimor; vetëm Kroacia, Rumania dhe Bullgaria, që në fakt ishin bërë gati qysh përpara se Merkel të vinte në pushtet, por të shtyra për shkak të problemeve dhe dyshimeve të shumta u antarësuan në BE. Ndërkohë, Serbia dhe Mali i Zi kanë 10 vjet që kanë ngecur në vend, ndërsa Shqipëria dhe Maqedonia e Veriut me shumë peripeci çelën negociatat korrikun e kaluar, por dhe kjo më tepër pas agresionit rus ndaj Ukrainës.

Ca më keq akoma, Merkel njihet për miqësinë personale me liderët e Ballkanit Perëndimor, duke e “mbajtur mirë” me ta, në emër dhe në favor të stabilitetit, dhe në dëm të demokracisë, duke u kujdesur më shumë për interesat e biznesit gjerman dhe europian. Tregojnë se kur i thanë për një lider ish lindor që ajo e mbronte me fanatizëm se “është bir bushtre” ajo u përgjigj me qetësinë e saj tipike “po vërtet, por ama ai është biri ynë i bushtres”.

Nisur nga këto konsiderata që nuk janë shteruese, Kryetari i një Komisioni të rëndësishëm në CDU, Andreas Roedder, e quan gabim dekorimin e Merkel. Ndërsa Zv.Kryetari i CDU-së, Carsten Linnemann thotë se në planin ndërkombëtar, Merkel ka kryer shërbime të shquara, por ka bërë dhe gabime, madje të

mëdha”

Së fundi, vetëkuptohet se nga të tilla ngjarje dhe vlerësime mund e duhet të mësojmë dhe ne për vlerësimin e drejtë të liderëve tanë politikë të 30 viteve të fundit. Për fat të keq, deficitet e mëdha në kulturën e vlerësimit të tyre po kërkojmë t’i kompensojmë duke kopjuar metodat e shëmtuara të së kaluarës; duke i adhuruar në kulm, me urrah dhe brohoritje edhe kur thonë broçkulla, dhe deri te improvizimi i bejteve, tallavave dhe këngëve polifonike, si dikur për Udhëheqësin!! E çuditshme sepse në asnjë vend tjetër europian nuk gjen një vjershë apo një këngë kushtuar liderëve të tyre më emblematikë. Atje kjo konsiderohet e turpshme dhe fyese, sepse liderët janë kryeshërbëtorë të popullit, që vinë dhe ikin, zgjidhen për aq kohë sa bindin shumicën dhe largohen mbas ezaurimit të alternativave në pushtet. Atje askush nuk “shenjtërohet”, duke e krahasuar me vetë Zotin, me urime “T’u bëftë dita një mijë” “Marrsh nga ditët tona”, të cilat nuk kanë asgjë të përbashkët me kulturën demokratike perendimore.

Apo kur i cilësojmë liderët “historikë” ndonëse këto 30 vjet dëshmojnë se ata i kanë bërë më shumë dëm se sa mirë demokracisë. Kujdes, jetëgjatësia në politikë nuk të bën automatikisht historik, madje në vendet tona ku lulëzon korrupsioni, ai bëhet problematik. Sepse, siç e ka shprehur britaniku brilant, Lord Acton “pushteti tenton të korruptojë, ndërsa pushteti absolut të korrupton absolutisht”. (Power tends to corrupt, absolute power corrupts absolutely!)

Dear readers and followers of Argumentum.al

On the third anniversary of the founding of the online media Argumentum.al, now it comes in the version of a monthly magazine which you can browse online from April 2022.

This monthly publication offers a clear combination of news on Albania, the Western Balkans and the world, as well as opinions and analyses of events taking place during the month.

Thanking each of you for your attention and trust in our media, we promise that we will continue to publish objective analysis on key developments in the country, region, Europe and the world.

Argumentum.al strives to be an authoritative source of journalism with analyses and comments on international relations, world politics and a wide range of issues of global importance by publishing exclusive materials. This is done thanks to the contribution of some of the well-known names of Albanian politics and journalism and other local and foreign collaborators. At the same time, Argumentum.al is open for comments and opinions by its readers.

Read on domestic and international issues in the magazine Argumentum.al free of charge in Albanian and English!

“Argumentum”, an intellectual process...

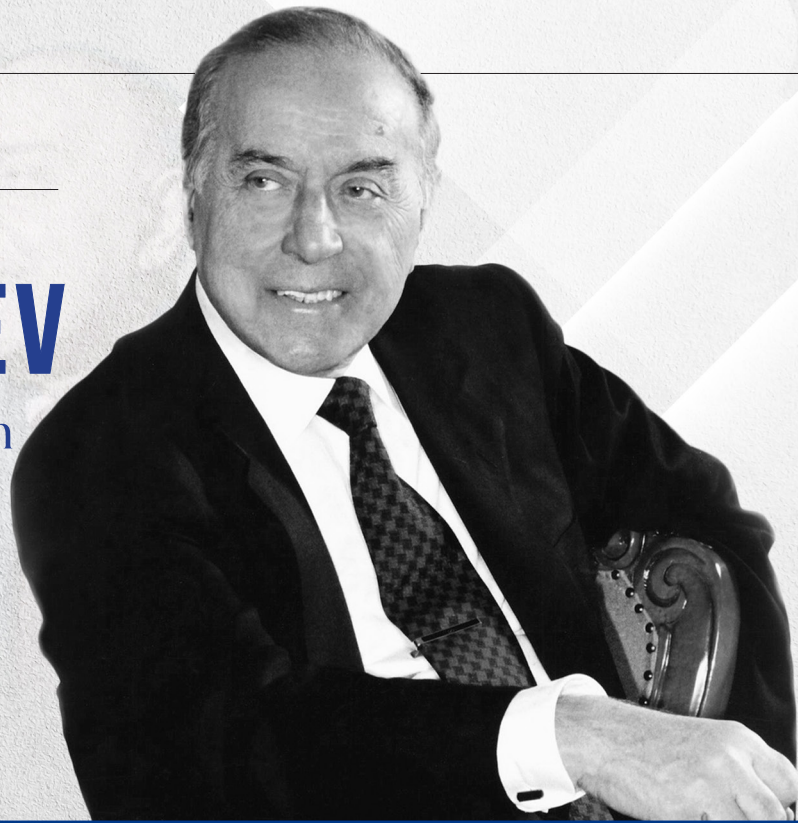


100th anniversary (1925-2025)

HEYDAR ALIYEV

Great Leader of Azerbaijan

**Success brought
by genius and
political foresight**



An entire era, an important stage in the history of modern Azerbaijan, is associated with the name and activities of the Great Leader Heydar Aliyev. Today's success stories of independent Azerbaijan are due to his far-sighted strategy and efforts.

The era of management in Soviet Azerbaijan

The successful leadership of Azerbaijan over a long period of time, as well as under various socio-political forms of government and in various ideological frameworks, aimed at continuous development of the republic, creates a concrete idea of the great role of Heydar Aliyev in the history of his country.

The first stage of leadership of Azerbaijan by Heydar Aliyev fell on the period of Soviet Azerbaijan, as one of the republics of the Soviet Union. On July 14, 1969, at the next plenum of the Central Committee of the Communist Party of Azerbaijan, he was

elected as a First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Azerbaijan and so became the leader of the republic.

Under the guidance of Aliyev the republic achieved the implementation of a number of important economic projects in Azerbaijan, the efficient use of oil and gas resources made an important contribution to the development of the country.

During the 13 years (1969-1982)

of the leadership of Aliyev of the Azerbaijan SSR, hundreds of plants, factories, production sites were created on the territory of the republic, 213 large industrial enterprises were launched. Thanks to many important production areas, Azerbaijan took one of the leading places in the Soviet Union. 350 items of products manufactured in Azerbaijan were exported to 65 countries of the world. The volume of industrial output produced





May 10, 2023, marks the 100th anniversary of the birth of the National Leader of the Azerbaijani people, the founder of the independent Azerbaijani state, and prominent political and statesman Heydar Aliyev.

during this period was equal to the volume of production of the previous 50 years.

As a result of this activity, Azerbaijan became one of the leading republics of the USSR in terms of the level of development of the economy, science, art, health care and, in general, in terms of the well-being of the people. Among 15 former republics of the USSR, only Azerbaijan, Russia and Ukraine did not receive subsidies from the central union budget, but rather replenished it.

Kremlin period of activity

All the above-mentioned successes of Azerbaijan did not escape the attention of the Soviet leadership. As a result of these achievements, Heydar Aliyev was invited to Moscow in 1982. In 1982-1987, his political activity as First Deputy Chairman of the Council of Ministers of the USSR was the period when he, being already in the leadership of the Soviet Union and controlling the strategic directions of the USSR, such as heavy industry, transport, construction, health care, education and youth work, continued to protect the interests of his native Azerbaijan and contributed to its further development. For example, during this period, on his initiative, new plants and factories were built in Baku, Ganja, Sumgayit, Mingachevir and other cities of Azerbaijan. The rapid construc-

tion of modern administrative, public and residential buildings, distinguished by their monumentality and national architectural features, was carried out.

Great mission - restoration of independence

Fate decreed in a way that Heydar Aliyev, who always wanted the independence of Azerbaijan, directed all his activities in this direction, paving the way for this aim, as a result of which Azerbaijan restored its independence in the early 90s of the last century. The civil conflict that arose in the country as a result of the incompetence of the government of the Popular Front - Musavat, which came to power in 1992, the extremely difficult socio-economic situation in the country, as well as the ongoing occupation of the lands of Azerbaijan by Armenia with the help of its patrons, put the country before another threat - loss of independence.

In those critical days, when the loss of independence was a real threat, the people placed their last hope on Heydar Aliyev and insisted on his return to the political leadership of Azerbaijan. On June 9, he arrived to Baku from Nakhchivan, on June 15 he was elected first a Chairman of the Supreme Council of the Republic of Azerbaijan, and a little later on October 3, 1993, as a President of the Republic of



Azerbaijan.

Thanks to the wise and far-sighted policy of Heydar Aliyev, events in Azerbaijan took a positive course, the danger of the country's collapse was eliminated, and attempts at coup d'état by illegal armed groups were suppressed.

An important historical event for Azerbaijan was the signing in May 1994 of the "Bishkek" Protocol, which provided for a ceasefire in Karabakh. This was of great political and economic importance for the country, and

it is no coincidence that the decisions taken after the announced ceasefire became the key to the future development of Azerbaijan. 13 giant oil companies from 8 largest countries participated in the “Contract of the Century”, signed a few months after the ceasefire - September 20, 1994. The economic, political and international significance of the agreement was so great that it actually led to the fact that not only the socio-economic situation in Azerbaijan stabilized and territorial integrity was restored, but the country began to play an important role in ensuring ener-

gy security and developing the transport infrastructure of the region and beyond.

Establishment and promotion of foreign relations

Along with successful solution of social, economic and political challenges, Azerbaijan also embarked on the path of democratic state building and establishing and strengthening mutually beneficial relations with individual countries and international organizations in order to intensify the process of its integration to the world community. So, development of relations with states and international organizations that play a leading role in shaping world politics became of the main priorities of the country.

As for foreign economic policy, Heydar Aliyev, given the country's location and resources, identified the reconstruction and modernization of energy, transport and communication lines and cooperation with foreign partners to that end as one of the major priority in economic development strategy. The idea behind was to convert Azerbaijan into energy and transport hub and by doing so to contribute to both local and regional social-economic development and cooperation.

At the time, Heydar Aliyev, taking into account the global processes taking place in the region and the world as a whole,

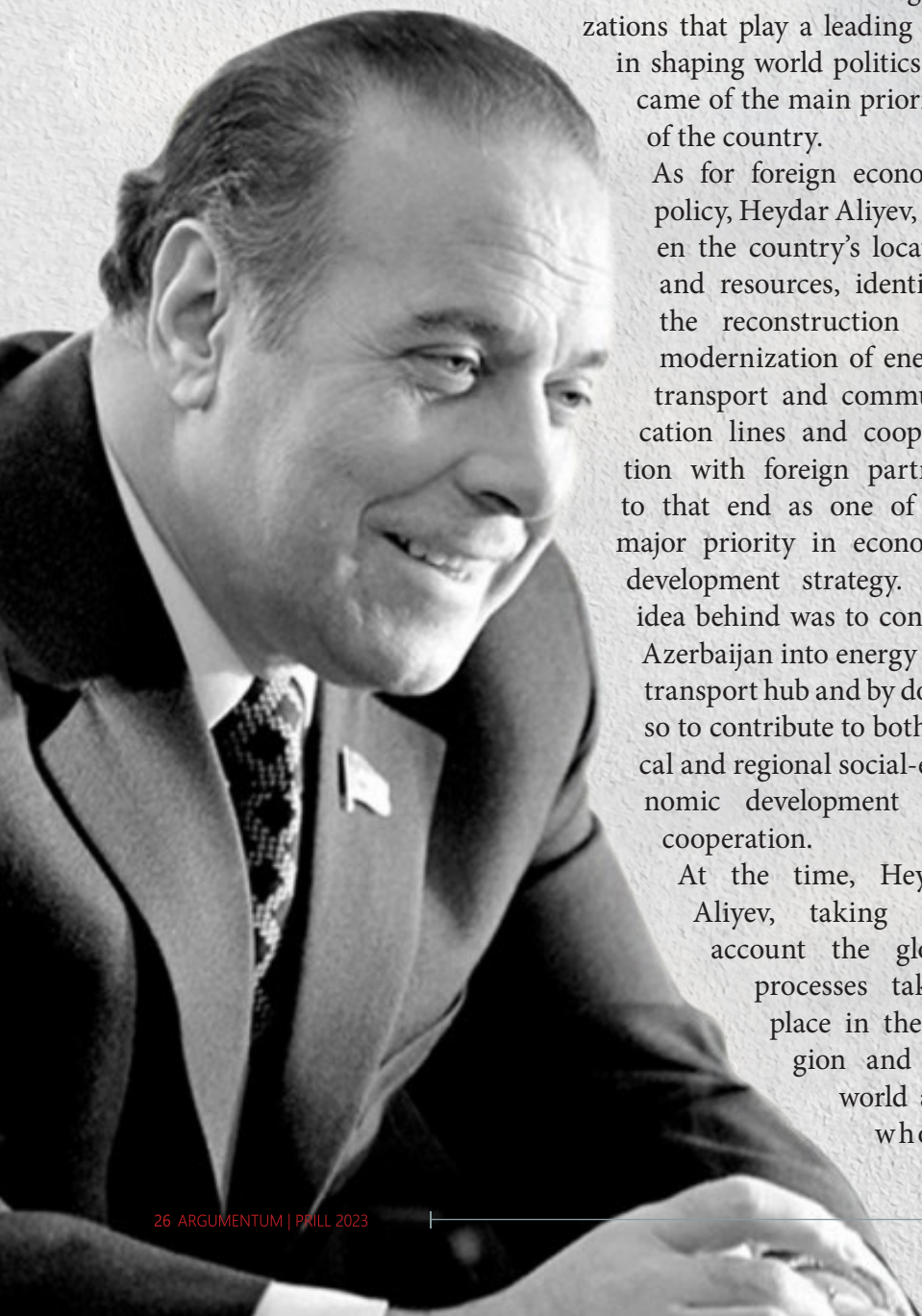
attached particular importance to the process of creating transport and communication corridors, such as East-West and North-South corridors.

Regional infrastructure projects are of great importance not only in terms of economic, but also political stability and security.

The Baku-Tbilisi-Kars railway project is one of the largest successes achieved in the field of transit corridors policy. In addition to serious regional significance, this project has become the most important transnational transport corridor connecting Asia and Europe in the 21st century. Today, in a period of difficulties in transit through Russia and Iran, the “Middle Corridor”, which connects East and West through Azerbaijan, is gaining new significance for the transit of goods from Asia to Europe.

Given the importance of creating several alternative corridors for the free export of its energy resources to the world market, Azerbaijan begins to work together with its partners in this direction and, despite all the obstacles, achieves its goals.

First, in January 1996, an intergovernmental agreement was signed between Russia and Azerbaijan on the transportation of Azerbaijani oil along the Baku-Novorossiysk route. On October 12, 1997, this route was launched. This pipeline, called the Northern Export Route, provides for the transport of oil from the Sangachal terminal along the coast of the Caspian Sea to the port of Novorossiysk in Russia. The second route through which Azerbaijani oil was transported was the Western Export Corridor - Baku-Supsa.



This pipeline was put into operation on April 17, 1999.

The biggest success of Heydar Aliyev's oil strategy was the implementation in November 1999 of the Baku-Tbilisi-Ceyhan project, a new, alternative main export pipeline that would bring Azerbaijani energy resources to the world market. Thus, Azerbaijan managed to get out of dependence on a unipolar oil pipeline, having received the opportunity for alternative routes of energy transportation to the West.

The Baku-Tbilisi-Erzurum pipeline was commissioned in 2006 to transport Azerbaijani gas from the Shah Deniz field to European markets through Turkey. Later Azerbaijani gas transported through this pipeline also began to flow to Greece as a result of the merger of the respective gas systems.

The project that changed the energy map of the region

The implementation of another major energy project, the Southern Gas Corridor, has changed the energy map of the entire region, connecting gas supplies from Azerbaijan with European markets for the first time. Azerbaijan is already exporting produced gas to neighboring countries, Greece, Bulgaria and Italy, and new interconnector pipelines are being built to expand the European gas export market. In 2013, the Shah Deniz consortium selected the TAP (Trans Adriatic Gas Pipeline) project connecting Turkey's border with southern Italy to deliver Azerbaijani gas to the European market via the TANAP and TAP pipelines, and this pipeline was completed in 2020. These



projects made it possible to implement the Southern Gas Corridor project, connecting the Shah Deniz field with southern Italy, through Georgia, Turkey, Greece and Albania.

It should be noted that in 2021, the export of natural gas from Azerbaijan to the EU market amounted to 8.2 billion cubic meters, while in 2022 this figure was 11.3 billion cubic meters. This year, its volume will be at least 11.6 billion cubic meters. The total volume of natural gas to be exported from Azerbaijan in 2023 will be approximately 24 billion cubic meters. For comparison, in 2021 this figure was 19 billion cubic meters. Until 2027, Azerbaijan plans to at least

double the volume of gas supplies to European markets.

Continuation of political course
The people of Azerbaijan reaffirmed their faith in the ideas of Heydar Aliyev by supporting his political successor Ilham Aliyev in the elections held on October 15, 2003.

President Ilham Aliyev, starting his activity as head of state, stated that his main task from now on would be to continue the course of Heydar Aliyev. This course was continued in all areas of domestic and foreign policy. As a result of additional reforms, as well as numerous initiatives of a regional nature, Azerbaijan has become the leading country in the South Caucasus in many



ways, which strives to ensure peace and cooperation in the region and beyond.

During his leadership Heydar Aliyev intensively negotiated in various formats in order to ensure the territorial integrity of Azerbaijan in a peaceful way, through negotiations. At the same time, from the first days of his activities as a President of independent Azerbaijan, special attention was paid to strengthening the military potential of the country. After almost 30 years of ineffective peace negotiations and in response to Armenia's new territorial claims in October 2020, already during the leadership of Ilham Aliyev, Azerbaijan restored its territorial integrity.

The state concept, the foundations of which were laid by the National Leader, became the factor that led Azerbaijan to the historical Victory. In other words, the restoration of the territorial integrity of our country is a natural result of a successful and consistent stra-

tegic course implemented over the years of independence.

Third Decade of the 21st Century – New Goals and Prospects

Undoubtedly, it is important, a historical necessity, to turn the victory won in the military field into a strategic process, the process of developing peace and stability in the region. It should be especially noted that this victory is not only the liberation of our lands from occupation, the restoration of the territorial integrity and historical justice of Azerbaijan, but also the beginning of a new stage of national progress, new chances, new opportunities, new prospects.

One of the strategic tasks facing Azerbaijan is to carry out huge construction works in the territories liberated from occupation and to carry out the Great Return of internally displaced persons to their places of origin to ensure sustainable settlement of these lands. Important steps are being taken in this direction, modern technologies are

being used in these areas, innovations are being applied, new infrastructure is being created, investments are being attracted within the framework of international cooperation.

Each visit of President Ilham Aliyev to the territories liberated from occupation, his resolute position during meetings in the format of bilateral relations and international organizations show that the position of our country is unchanged, the country is moving step by step towards achieving all its strategic goals, demonstrates that it is able to achieve national goals on their own. Ilham Aliyev, like his mentor Heydar Aliyev, continues purposeful and effective work in this direction for the sake of preserving the sovereignty and territorial integrity of Azerbaijan under rather difficult geopolitical circumstances, strengthening the country's role in the international context, as well as ensuring the country's stable economic development and improving the well-being of its people.

Ohrid fails in the North, Strasbourg and in New York! Lu Shaye missed the point! Peking revives hopes! Hill with the old tune!

REALPOLITIK "FLASH" | 16 – 30 APRIL 2023 | EXCLUSIVELY AT ARGUMENTUM

Grand Master Dr. Jorgji KOTE « dots the « l's » and crosses the « t's » on 4 major events in only 1000 words



DR. JORGJI KOTE

1. Ohrid fails in North, Strasbourg and in New York! Three important “acid tests” related to the Agreement between Serbia and Kosovo of 18 March took place during in Ohrid. But it “stucked in the mud”, against the albanian saying “a good beginning is half of the work done” In the partial local elections on 24 April in 4 communes with Serbian majority in Northern Kosovo only the record of the turnout was broken, with less than 3 per cent. The Serbian List and another political party abstained, in response to the appeal by President Vučić. It seemed not as if they had agreed, but as if they were hostilized

more in Ohrid! Allegedly because the Association of communes with Serbian majority is not yet in place; as if this could be done overnight and with a stroke of pen!

Then, the next day in Strasbourg, the Committee of Ministers agreed to pass Kosovo’s application for membership to the Council of Europe. Although in Ohrid they agreed that Serbia would not prevent its accession to international organizations, Belgrade did the opposite. Moreover, besides voting against Kosovo, it cursed all other countries, including Montenegro that voted pro Kosovo. Belgrade did also attack the USA and the EU, reminding them that it will implement only

those aspects of Ohrid Agreement that come to its liking, since the said deal there was selective and according to Belgrade’s mood!

Then, on 27 April, they met in the UN Glass Palace in New York, not to talk but in a battle of sharp words and attacks. Dacic, the Chief Serbian diplomat stated openly that Serbia will never recognize Kosovo and even less to permit it be UN member. The tensed atmosphere there is the clearest defiance of all those 12 years of diplomatic demarches between Kosovo and Serbia!

These three failures revealed once again that the non-signed agreement in Ohrid is simply wishful thinking! It is a forced action by the USA and the EU, just to “cross the river” and to cover up

the failure! Everything has started and continues to proceed upside down, because the climate and the atmosphere there are poisoned and undermined! Therefore, one cannot expect even any modest positive move, let alone an historic event". This is natural since our great allies continue to be too kind with" Serbia, treating her as "mothers's son" whereas Pristina as "stepmother's son", with its wrong appeasement policy, instead of holding Belgrade accountable, it is very hard to hope for any "breakthrough" or even smaller positive steps. On the opposite, the odds are that things will continue following Lenin's slogan "one step forward and two backward"; but now surprisingly facilitated by the West!



2. Lu Shaye missed the point!

This is the least one may say about the "bomb" statements by the Chinese ambassador in Paris Lu Shaye on 23 April, when he did also shocked official Peking. He stated that the Baltic states do not have an effective status in international law, because there is no international agreement to materialize their own status as sovereign states.

Even worse, this statement was made just when President Macron was back in Paris from his visit in China and his controversial statement that Europe should not be a vassal of the USA and that it should have its own stance

on China. Lu Shaye produced a true political tremour in Europe, USA, the Baltic countries, the former soviet republics and in Peking. True, he is known to be among these "wolf worrier" diplomats, yet this time he trampled the red line with both his legs. Because, as the Chinese Foreign



Ministry clarified, this issue is beyond any discussion, for China has recognized 30 years ago the new former soviet republics and has a good cooperation with them in many areas. This was the proper thing to do by China although this may not be sufficient.

3. Peking revives hopes! Luckily enough, the echo of this serious diplomatic blunder vanished after the news that the Chinese President Xi Jinping talked over the phone on 26 April with his Ukrainian counterpart, V. Zelenski. A long and friendly conversation, which according to Zelenski and major world leaders revives the hopes for a possible peace in Ukraine. This is understandable given China's major political, economic and military role, Permanent Member of UN Security Council and Russia's main ally.

Moreover, two months ago, China made known its 12 – point political document for Peace in Ukraine and after Xi's visit in Moscow. In more concrete terms, it is positive that the Chinese President will appoint a Special

Envoy, who will travel soon to Kiev to talk in more details on the Chinese Peace proposal. This is a much expected message which adds to the political reliability of China's proposal. We wish that it would not remain just an expectation but it will make steps forward. We note this, because although Russia has welcomed the said Chinese proposal, instead of retreating a little while, it is stepping up its fightings in Ukraine; when it also states that it is in favour of peace there but only after it reaches its military targets in Ukraine and putting the blame on Kiev. Let us wait and see, the process would be long and difficult, so time will be the best judge!

4. Hill continues with his old tune!

The US Ambassador in Belgrade, C. Hill is very fond of "Open Balkans" although it is practically a closed chapter. Thus, in a meeting of the US Chamber of Commerce in Belgrade on 23 April, Hill took everyone aback by stating that there are all the 6 states in "Open Balkans"! Seemingly, Hill forgets or neglects that after the latest meeting between the German Chancellor Scholz and PM Rama in Berlin where they announced that the next Summit of "Berlin Process" would be held this autumn in Tirana, everything now speaks for the latter. Whereas "Open Balkans" remains an unuseful appendix, which complicates rather than facilitates things! All these sorts of statements by US high representatives are intended to continue "pet Belgrade on the shoulders" instead of telling it that "enough is enough with Open Balkans, long live the Berlin Process now"!

Thousands support ex-Kosovo leader in rally in Pristina demanding punishment of Serb criminals



TIRANA, April 2

Thousands rallied in Kosovo's capital Pristina on Sunday protesting the upcoming trial against former president Hashim Thaci a day before he appears in an international war crimes court in The Hague. Thaci — a former leader in the Kosovo Liberation Army (KLA) — resigned from the presidency in late 2020 after he was indicted by the Kosovo Specialist Chambers (KSC) court. Along with three other defendants, Thaci stands accused of an array of crimes including murder, torture and persecution during the 1998-1999 independence war with Serbia. The European Union-funded KSC is charged with investigating war crimes allegedly committed by former KLA guerrillas

during the bloody insurgency between ethnic Albanian fighters and Serb forces.

Ahead of the trial, thousands flocked to the “March for Justice” in support of Thaci, where demonstrators waved KLA flags and held signs that read: “Justice not politics” and “Our history cannot be rewritten”.

The rally was organised by the opposition Democratic Party of Kosovo (PDK), which was founded by Thaci and other guerilla leaders after the war.

“We are with them forever and have no doubt that they will return as victors as they once came as liberators because they are living heroes,” PDK leader Memli Krasniqi told the crowd. Flaka Fazlia, the daughter of the martyr, Fatmir Fazlia, said that the Kosovo Liberation Army is a liberation organization and the world should not allow itself to punish innocent people in the name of justice.

“The KLA has not committed crimes and is not in any way a criminal organization, but a liberation organization,” she said.

The symbol of the women of Krusha and all strong Albanian women, Fahrije Hoti expressed her indignation that today the liberators of the country are appearing before the court, and not those who committed crimes in Kosovo.

“I am with you today to demand justice for the freedom fighters. I am with you today to seek justice for the future. My family and Krusha are still seeking justice even 24 years after the war. My husband is also still missing. Instead of criminals, today, unfortunately, the liberators of our country are appearing before the court,” said Fahrije Hoti. The KSC is largely despised by Kosovar Albanians, who believe the court is tarnishing the legacy of the veterans that fought for Kosovo's independence at great cost.



Adresa: Njësia bashkiake nr. 5, Rruga “Abdyl Frasheri”, Ndërtesa 8, Tiranë, Shqipëri

Tel: +355 (0) 68 82 01 720

**Email: redaksia.argumentum@gmail.com,
info@argumentum.al**

Marketing & PR

Email: marketing@argumentum.al

Tel: +355 (0) 68 82 01 720

NUIS/NIPT: L91415033Q

...

Twiter : [Argumentum_al](#)

Facebook: [argumentum.al](#)

Instagram: [argumentumnews](#)